

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer zoutwater gobies

Gobiinae

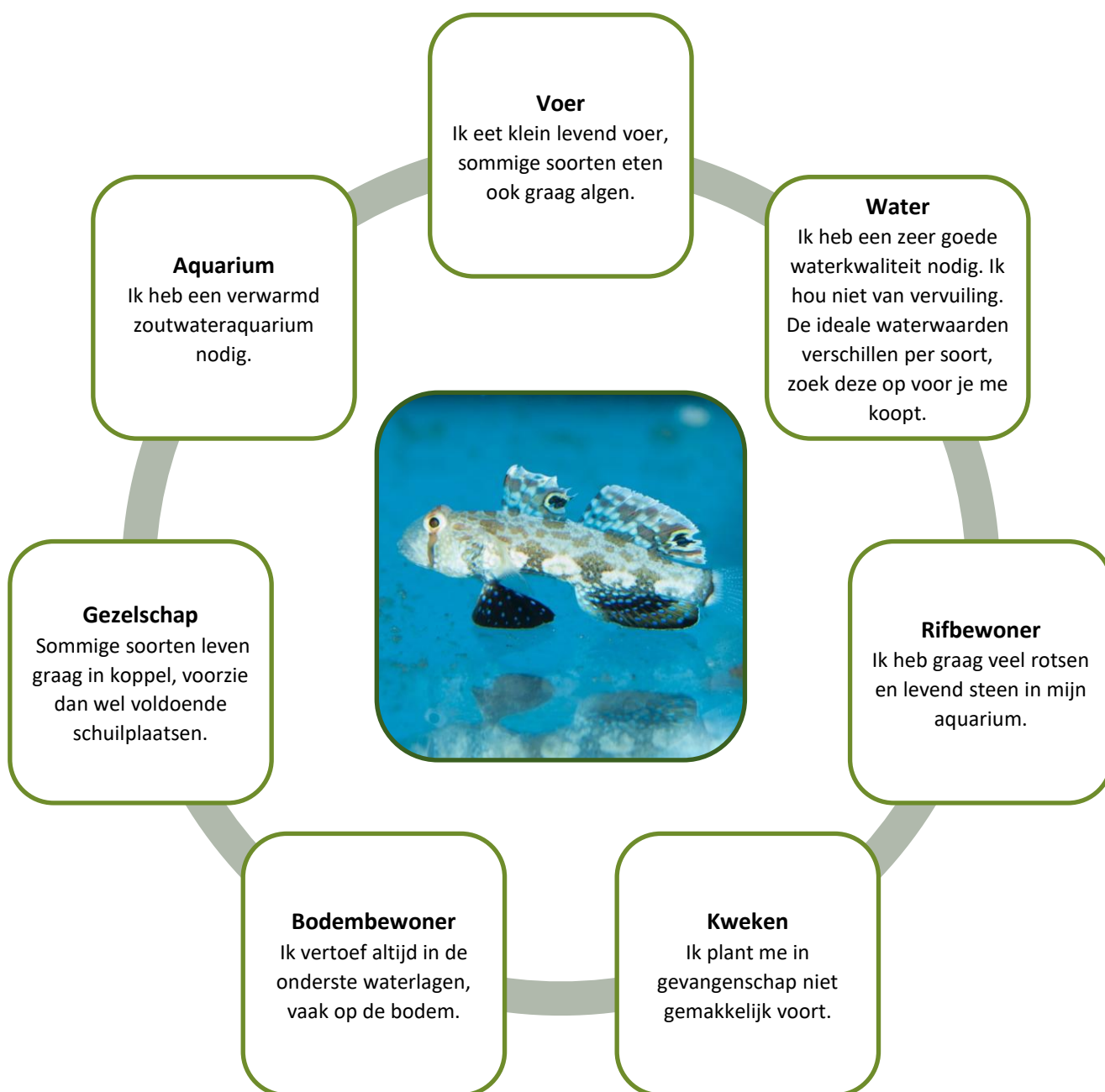
DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

INHOUD

1	Overzicht.....	3
2	Natuurlijk gedrag en behoeften.....	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Populaire soorten	5
2.2.1	<i>Cryptocentrus Leptocephalus</i> (paars gevlekte gobie)	5
2.2.2	<i>Gobiodon sp.</i> (koraalgobies)	5
2.2.3	<i>Koumansetta sp.</i> (voorheen <i>Amblygobius sp.</i>)	5
2.2.4	<i>Signigobius biocellatus</i> (tweevlek gobie)	5
2.2.5	<i>Rhinogobiops nicholsii</i> (zwartoog gobie)	5
3	Huisvesting en verzorging.....	6
3.1	Huisvesting	6
3.1.1	Gezelschap	6
3.1.2	Water	6
3.1.3	Bodembedekking en inrichting	7
3.1.4	Temperatuur	7
3.1.5	Filter	7
3.1.6	Belichting	7
3.2	Voeding	8
3.3	Verzorging	8
4	Gedrag en omgang met het dier.....	9
5	Gezondheid.....	9
5.1	Voortplanting en bijhorend gedrag	9
5.2	Meest voorkomende gezondheidsproblemen	9
6	Aankoop of adoptie	10
7	Kosten	11

1 OVERZICHT

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTE

2.1 ALGEMEEN

Echte gobies (*Gobiinae*) behoren tot de subfamilie van tropische zout- of zoetwatervissen die deel uitmaken van de grote familie van grondels (*Gobiidae*). De subfamilie van echte gobies bestaat uit verschillende geslachten. Bekende geslachten van echte gobies die in een tropisch zoutwateraquarium worden gehouden zijn *Callogobius*, *Cryptocentrus*, *Gobiodon* of koraalgobies, *Gobiopsis*, *Koumansetta*, *Rhinogobiops*, *Trimma*, *Signigobius*, *Stonogobiops*, *Nematogobius* en *Elacatinus*.

Deze tropische zoutwatervissen komen wereldwijd voor. De meeste soorten vindt men in de Indische en de Stille Oceaan van Zuidoost-Azië en Australië, maar sommige leven ook in de Middellandse en de Rode zee of de Atlantische Oceaan nabij Mexico en het zuidwesten van de Verenigde Staten. Deze tropische zoutwatervissen houden zich op in de ondiepe kustwateren nabij (koraal)riffen. Ze schuilen in holen en schuimen de bodem en rotsen af op zoek naar voedsel zoals kleine ongewervelden en dood organisch materiaal. Sommige soorten eten ook plankton. De leden van het geslacht *Stonogobiops* leven in symbiose met de pistoolgarnaal (*Alpheus sp.*) De meeste soorten leven in losse groepen met soortgenoten en vormen soms een koppel voor het leven.

Gobies zijn relatief klein, gemiddeld ongeveer 7 cm. Er zijn echter verschillen tussen de soorten: de koraalgobies of de leden van de geslachten *Stonogobiops*, *Trimma* of *Koumansetta* worden maximaal 3 tot 5 cm, de paars gevlekte gobie (*Cryptocentrus Leptocephalus*) wordt 12 cm. Ze hebben allen een langgerekt, rolrond lichaam. Deze vissen komen in een variatie van kleuren en patronen. In het aquarium zijn de meeste soorten erg vreedzaam, en er wordt aangeraden ze niet met drukke of agressieve vissen te houden.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	<i>Animalia</i> (dieren)
Stam	<i>Chordata</i> (chordadieren)
Klasse	<i>Actinopteri</i> (straalvinnigen)
Orde	<i>Perciformes</i> (baarsachtigen)
Familie	<i>Gobiidae</i> (grondels)
Subfamilie	<i>Gobiinae</i> (echte gobies)

2.2 POPULAIRE SOORTEN

2.2.1 *Cryptocentrus Leptocephalus* (paars gevlekte gobie)

Deze soort wordt 12 cm lang en kan in een aquarium van minstens 200 liter gehouden worden bij een temperatuur van 23 tot 28 °C. Een zwakke tot matige stroming en een zoutgehalte van minimaal 1,023 tot maximaal 1,027 (bij 25 °C) zijn gewenst. Hou deze soort alleen of in koppel. Als het aquarium groot genoeg is, kunnen meerdere koppels gehouden worden, maar voorziet dan veel schuilplaatsen. Voer klein levend voer, want de vis went moeilijk aan droogvoer.

2.2.2 *Gobiodon* sp. (koraalgobies)

Deze soorten worden 3 cm lang en kunnen in kleine aquariums worden gehouden van minimaal 100 liter bij een temperatuur van 23 tot 28 °C. Een zwakke tot matige stroming en een zoutgehalte van 1,023 tot maximaal 1,027 (bij 25 °C) zijn gewenst. Deze vissen zijn vrij schuw en krijgen soms onvoldoende te eten bij het samenleven met drukke en snel etende vissen, dus gericht voeren is zeker aangeraden! Hun huid is giftig voor andere vissen en ze worden daarom met rust gelaten. Koraalgobies worden het best alleen of in koppel gehouden. Omdat ze erg territoriaal zijn, is het aangeraden meerdere plekken bij levend steen of koraal te voorzien. Voer ze klein levend voer, want mogelijk aanvaarden ze geen droogvoer. Deze soorten jagen niet op hun voedsel, maar liggen op de uitkijk.

2.2.3 *Koumansetta* sp. (voorheen *Amblygobius* sp.)

Deze soorten worden ongeveer 5 cm lang en kunnen in een aquarium van minstens 100 liter gehouden worden bij een temperatuur van 23 tot 29 °C. Een zwakke tot matige stroming en een zoutgehalte van 1,022 tot maximaal 1,026 (bij 25 °C) zijn gewenst. Hou deze vissen alleen of in koppel en enkel met andere rustige, niet agressieve vissoorten. Sommige soorten zijn kwetsbaar tijdens de gewenningsperiode en tijdens het transport. Ze zijn schuw en hebben veel schuilplekken nodig. Voer ze met klein levend voer, want mogelijk aanvaarden ze geen droogvoer.

2.2.4 *Signigobius biocellatus* (tweevlek gobie)

Deze soort wordt 5 cm lang, heeft opvallende vinnen en kan in een aquarium van minstens 100 cm gehouden worden bij een temperatuur van 23 tot 28 °C. Een zwakke tot matige stroming en een zoutgehalte van 1,023 tot maximaal 1,027 (bij 25 °C) zijn gewenst. Deze soort stelt hoge eisen aan de waterwaarden in het aquarium en kan pas in het aquarium als het volledig gerijpt is. Hou deze soort in koppel, want zodra ze elkaar geaccepteerd hebben, wijken ze niet meer van elkaars zijde. Hou nooit meerdere mannelijke dieren samen. Voer gericht bij met levend voer. Deze vis accepteert mogelijk geen droogvoer.

2.2.5 *Rhinogobiops nicholsii* (zwartoog gobie)

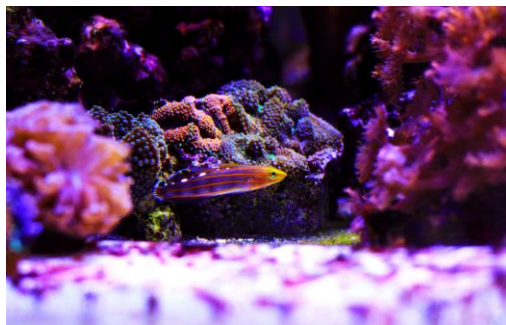
Deze soort wordt 15 cm lang en kan in een aquarium van minstens 200 liter gehouden worden bij een temperatuur van 23 tot 28 °C. Een zwakke tot matige stroming en een zoutgehalte van 1,023 tot maximaal 1,027 (bij 25 °C) zijn gewenst. Hou deze soort alleen of in een kleine groep van één mannelijke vis en drie tot vier vrouwelijke vissen. Hou nooit meerdere mannelijke dieren samen. Voer gericht bij met levend voer. Deze vis accepteert mogelijk geen droogvoer.

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

Deze gobies hou je steeds in **zout water**! De meest populaire soorten hebben een [tropisch zoutwateraquarium](#) nodig van minimaal 100 à 200 liter. Afhankelijk van de volwassen grootte van de vis en het aantal dieren moet je de aquariumgrootte aanpassen. Een vuistregel is dat de lengte van het aquarium minimaal tien keer de lengte van de grootste volwassen vis in het aquarium moet zijn. Een soort die ongeveer 3 tot 5 cm lang wordt, kan met maximaal één koppel in een aquarium van 100 liter gehuisvest worden. Grotere soorten, waaronder de paars gevlekte en zwartoog gobie, hebben een groter aquarium nodig van minimaal 200 liter. Een groter aquarium is altijd beter en kan leiden tot meer gedragsvariatie. Het is ook makkelijker de waterwaarden stabiel te houden in een groter aquarium.

3.1.1 Gezelschap

Gobies zijn vredelievende vissen en enkele soorten vormen, nadat ze elkaar geaccepteerd hebben, levenslang een **koppel**. Informeer je voor de aankoop wat de behoeftes zijn van de soort die je op het oog hebt.

Gobies zijn wel **territoriale vissen** en ze worden vijandig tegenover andere soorten bodembewoners en soortgenoten als ze niet over genoeg schuilplekken beschikken. Hou liever **geen mannelijke gobies samen**, omdat ze onderling kunnen vechten. Zoutwatergobies kunnen goed overweg met andere vissoorten die zich ophouden in de middelste en bovenste waterlagen, mits deze rustig, ongeveer even groot en niet agressief zijn. Meer informatie over [vissen kiezen](#).

In een speciaal voor hun opgezet aquarium, een biotoopaquarium dat de riffen nabootst, worden ze soms samengehouden met andere zeebewoners zoals kleine krabben, mosselen en zeelakken.

3.1.2 Water

Deze vissen houden zich meestal op in kustwateren nabij riffen en hebben daarom een **tropisch zeewateraquarium** met een **zwakke tot matige stroming** nodig. Je kan zout water kopen in sommige gespecialiseerde aquariumwinkels of zelf maken. De meest eenvoudige methode om zeewater te maken is met synthetisch zout en zoet water. Een osmose-apparaat is hierbij vaak nodig. Let op met het gebruik van kraantjeswater wegens de hoeveelheid nitraat. Bepaalde soorten, waaronder de tweevlek gobie, hebben een volledig gerijpt tropisch zoutwateraquarium nodig, dus start dit aquarium minstens enkele maanden op voorhand op. Meer informatie over de [opstart van een zoutwateraquarium](#).

De exacte zuurtegraad en waterhardheid verschillen erg per soort, afhankelijk van waar ze van nature voorkomen. Informeer je daarom vooraf voor de specifieke waterhardheidsnorm, maar ook de exacte pH voor je gobies. Meestal is een neutrale tot licht basische pH van 7,9 tot 8,5 goed.

Vervang wekelijks 5 à 20% van het vuile water met nieuw zeewater. Schommelingen in de waterwaarden bezorgen de vissen veel stress. Vermijd dat zoveel mogelijk. Breng het nieuwe water op de juiste temperatuur voor je het toevoegt. Maak of koop het zeewater 1 dag van tevoren. Vervang niet meer dan 30% van het water tenzij er echt een probleem is. Een [regelmatig onderhoud](#) en goed werkende filter en eiwitafschuimer houden de waterkwaliteit optimaal.

3.1.3 Bodembedekking en inrichting

Als bodembedekking zijn [levend zand](#), aquariumzand of fijn, afgerond (koraal)grind geschikt. De vissen zoeken in de bodem hun voedsel. Let er op dat het grind geen scherpe kantjes heeft, zodat de vissen er zich niet aan kwetsen. Gobies hebben voor de [inrichting](#) behoefte aan **beschutting en schuilplaatsen**. Ze zijn vrij schuw en verkiezen veel schuilplekken in de vorm van holen, rotsen, enz. Een speciaal voor hun opgezet biotoopaquarium ofwel een “rif aquarium”, met **veel levend steen en koraaltakken** is zeer geschikt voor gobies, in het bijzonder voor de koraalgobie. Koraalgobies verkiezen lederkoraal of koraal zoals bv. *Acropora sp.* Hou je meerdere soortgenoten of andere vissoorten, voorzie dan meer schuilplekken.

Voor een rif- of koraalaquarium gebruik je ongeveer een **1 kg levende steen op 8 liter water**. Levende steen uit riffen is geen duurzame keuze wegens de ecologische impact. Een beter alternatief zijn de kunstmatige varianten. Spoel de stenen en het zand proper met het zeewater en plaats ze in het aquarium. Zorg dat de levende steen niet te lang uit het water blijft, vul het aquarium dus zo snel mogelijk of zet eerst al de stenen onder water. Zorg dat de stenen niet kunnen omvallen als de vissen de rotsen ondergraven. Plaats de koraalrotsen op de bodem op een manier zodat ze niet kunnen vallen of dat het glas kan breken. Lijm ze eventueel vast of aan elkaar met een niet-giftige-aquariumkit.

3.1.4 Temperatuur

Gobies zijn tropische vissen en hebben een warme watertemperatuur nodig. De temperatuur verschilt per soort, zoek dit vooraf op. Meestal is [watertemperatuur](#) nodig tussen **minimaal 23 en maximaal 28 °C**. Gebruik een thermostaat om de temperatuur stabiel te houden. Kies een thermostaat die qua vermogen past bij het watervolume in het aquarium. Met een thermometer kan je de temperatuur nauwkeurig controleren. Zet de verwarming uit tijdens werkzaamheden in het aquarium om te vermijden dat ze kapotgaat of verbrandt.

3.1.5 Filter

Voorzie een aangepaste filter op je aquarium. Hou er rekening mee dat de filter een opstartperiode van minstens 3 weken moet doormaken voor je vissen in het aquarium kan plaatsnemen. De filter heeft namelijk tijd nodig om biologisch actief te worden. Voor een zeeaquarium heb je een **gewone filter en een eiwitafschuimer** nodig. De waterstroomsnelheid van zeewater is groter dan die van een zoetwateraquarium. Gobies hebben graag water met een zwakke tot matige stroming, maar een harde waterstroming is ongewenst. De grootte van de filter hangt af van het aantal vissen in je aquarium. Vraag hiervoor advies in de aquariumspeciaalzaak of aan ervaren aquaristen. [Meer informatie over de filterwerking.](#)

Ook met een filter moet je geregeld een deel van het [water ververset en het aquarium onderhouden](#). Onzichtbare afvalstoffen stapelen zich namelijk geleidelijk op in het water. Vervang wekelijks 5 à 20% van het vuile water met nieuw zeewater. Vervang niet meer dan 30% van het water, tenzij er echt een probleem is. Hierdoor kan je plotselinge schommelingen in de waterkwaliteit vermijden. Vervang de filterwatten wanneer ze vuil zijn of dichtslibben.

3.1.6 Belichting

De vissen en het koraal hebben verlichting met een bepaald lichtfrequentie en -kleur nodig. Vooral blauwe lampen zijn geschikt, omdat dit ook het deel van het lichtspectrum is dat het best in water doordringt. **Lampen** voor zeeaquaria hebben daarom een **kleurtemperatuur tussen de 6500 K en 14000 K**.

Koralen hebben **veel licht** nodig, terwijl vissen meestal liever meer beschutting hebben. Zorg daarom dat er voor de vissen **beschaduwde plekken** zijn. Zet het aquarium niet in direct zonlicht, dit bevordert algengroei.

De lampen moeten 12 à 14 uur aan staan. Eventueel kan je zonsopgang en zonsondergang nabootsen met speciale apparatuur. [Meer informatie over belichting.](#)

3.2 VOEDING

De meeste zoutwatergobies zijn **omnivoren**, maar ze voeden zich voornamelijk met levend voer zoals artemia, artemia-naupliën, cyclops en mysis en sommige soorten eten ook (draad)algen. Voer koraalgobies ook kreefteneieren en rode plankton. Gobies geraken moeilijk gewend aan droogvoer. Ga vooraf ten rade bij je handelaar of bij ervaren aquaristen voor de exacte voedingsgewoonten van je gobiesoort.

Deze vissen kunnen sterven van ondervoeding omdat ze niet snel genoeg bij het voedsel kunnen komen. Zet ze daarom niet samen met snel etende vissoorten en tracht ze **gericht te voeren**. Dat kan je bijvoorbeeld doen met een buisje, waar je langs boven het voer in doet en het er zo vlak voor de vissen uit kan vallen.

Afwisseling is heel belangrijk voor een goede gezondheid. Wissel daarom geregeld af tussen de verschillende soorten voer. Voer het liefst drie of meer keren per dag een kleine hoeveelheid, zoveel als de vissen in enkele minuten kunnen opeten. Voer niet meer, want de resten voer vervuilen het water sterk en te veel voer doet de vissen vervetten. Sterke, dikke vissen mogen gerust eens een voermoment of een dag overslaan, mits ze in goede conditie verkeren.

3.3 VERZORGING

Dagelijks

- Controleer de temperatuur en filterwerking.
- Voer de vissen enkele keren per dag een kleine portie.
- Bekijk of ze hun normale gedrag vertonen.

Minstens één keer per week

- Controleer de waterwaarden.
- Vervang wekelijks 5 à 20% van het vuile water met nieuw zeewater. Vervang niet meer dan 30% van het water tenzij er echt een probleem is.
- Vervang de vuile filterwatten.

Maandelijks of indien nodig

- Spoel de beker van de eiwitafschuimer af zodra die vuil is. Doe dit met gewoon kraanwater of volgens de gebruiksaanwijzing. Spoel de beker eenmaal na met zeewater voor je hem terugzet.
- Als de filter vuil is, spoel je het filtermateriaal uit. Doe dit tijdens een waterverversing met oud aquariumwater van dezelfde temperatuur. Zo blijven de goede bacteriën in het filtermateriaal aanwezig.

(Half)jaarlijks

- Na 6 tot 12 maanden moet je de lampen vervangen. Ze geven dan minder licht of ze gaan stuk.

4 GEDRAG EN OMGANG MET HET DIER

Gobies hebben een zeer specifieke watersamenstelling en aangepaste filtering nodig. Om die reden zijn deze zoutwatervissen eerder geschikt voor ervaren aquariumhouders. Deze overwegend schuwe vissen hebben vooral veel schuilplekken nodig. In een speciaal voor hen opgezet biotoopaquarium komen ze het beste tot hun recht.

Voorkom lichtflitsen of trillingen (stoten) tegen het aquarium om de vissen niet te veel stress te bezorgen. Als je de vissen moet vangen, gebruik dan een vangklok of een net. Zet eerst een bak of transportzak klaar en vul deze half met water uit het aquarium. Vang de vissen rustig en breng ze meteen over in de bak of zak. Hou de tijd uit het water zo kort mogelijk zodat de vissen niet te veel stress krijgen. Sluit de bak of zak en zorg dat die halfgevolld is met water en half met lucht. Pak het geheel in met isolatiemateriaal zoals bubbelfolie en eventueel krantenpapier. Zo blijft het water op temperatuur en in het donker blijven de vissen rustiger. [Transporteer](#) de vissen voorzichtig zodat ze niet te veel heen en weer klotsen.

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

In het verleden zijn er weinig tot geen kweekpogingen gelukt, en hooguit door toevalskweken zijn er nakomelingen van gobies in gevangenschap voortgekomen. Om deze redenen zijn de zoutwatergobies die in de winkel worden verkocht overwegend wildvangdieren. Meer recent lukt het ze in gevangenschap te kweken. De keuze voor nakweekdieren heeft zeker de voorkeur om de natuurlijke populaties zoveel mogelijk te beschermen!

Gobies zijn holenbroeders waarvan de mannelijke vissen, afhankelijk van de soort, in meer of mindere mate aan broedzorg doen.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Vissen die ziek zijn, hangen vaak stil, knijpen de vinnen dicht, happen naar lucht en/of bewegen abnormaal. De vinnen van gezonde vissen moeten mooi openstaan en egaal ogen.

Als de vissen zich abnormaal gedragen, controleer dan altijd eerst de [waterkwaliteit](#), de filtering en de temperatuur van het aquarium. Als de vissen naar lucht happen of hoog in het aquarium bij het wateroppervlak hangen, dan is er zeker iets mis. De meest voorkomende problemen zijn:

- **Nitraatvergiftiging**
Symptomen: diepe kleuren en snelle of zware kieuwbewegingen.
Ververs direct 1/3de van het water met water met dezelfde temperatuur. Doe dat nog eens enkele uren later.
Controleer onmiddellijk de filterwerking en kijk of er geen rottend afval in het aquarium ligt. Let op, vergiftiging is ook mogelijk door te hoge nitriet- of ammoniumconcentraties.
- **Foutieve pH-waarde**
Symptomen: De vissen schieten door de bak of zijn compleet apathisch.
Ververs onmiddellijk 1/3de van het water met water met dezelfde temperatuur. Herhaal dit na enkele uren. Zoek de oorzaak van de pH-verandering.

Niet alleen afwijkende waterwaarden, maar ook tal van kiemen en parasieten kunnen ziektes veroorzaken. Raadpleeg een gespecialiseerde dierenarts voor vissen. Als de vissen uitzichtloos ziek zijn en lijden, dan kies je beter voor [euthanasie](#). Let op als je medicatie geeft: verwijder altijd eerst de actieve kool uit de filter want anders haalt die de medicatie uit het water. Na een medicijnenkuur ververs je een deel van het water en filter je over actieve kool om de laatste restjes medicatie te verwijderen. Hou er rekening mee dat sommige medicijnen dodelijk zijn voor garnalen of kreeften.

De meest voorkomende ziektes en aandoeningen zijn:

- **Peperstip**

Symptomen: donkere vlekken, schuren tegen oppervlaktes, geen eetlust.

Deze aandoening is redelijk gemakkelijk te behandelen met medicatie, maar het probleem hierbij is dat bv. slakken, garnalen, mosselen enz. niet bestand zijn tegen de medicatie. Deze behandelmethode kan dus niet gebruikt worden bij een rif aquarium. Verplaats indien mogelijk de vissen naar een quarantaine-aquarium of gebruik een uv-lamp met 1 watt/per 100 liter bruto waterinhoud.

- **Witte stip**

Symptomen: De vis heeft letterlijk witte stippen op de schubben en vinnen. Vaak is hij lusteloos of eet hij te weinig. Vaak zijn slechte leefomstandigheden de oorzaak van een uitbraak. Verbeter de waterkwaliteit en behandel volgens het advies van je dierenarts. Deze aandoening komt ook voor bij zoetwateraquaria, maar het betreft een andere parasiet, namelijk de *Cryptocarium irritans*. De aandoening is redelijk gemakkelijk te behandelen met medicatie, maar slakken, garnalen, mosselen enz. zijn niet bestand tegen de medicatie. Deze behandelmethode kan dus niet gebruikt worden bij een rif aquarium. Verplaats indien mogelijk de vissen naar een quarantaine-aquarium of gebruik een uv-lamp met 1 watt/per 100 liter bruto waterinhoud.

- **Uitwendige schimmelinfectie bv. *Saprolegnia***

Symptomen: pluizige witte vlekken.

Deze aandoening kan ook het gevolg zijn van een andere, meestal parasitaire infectie. Contacteer een dierenarts die gespecialiseerd is in vissen.

- **Inwendige schimmelinfectie**

Symptomen: vermageren, uitpuilende ogen, onregelmatig zwemmen, verkleuring van de huid.

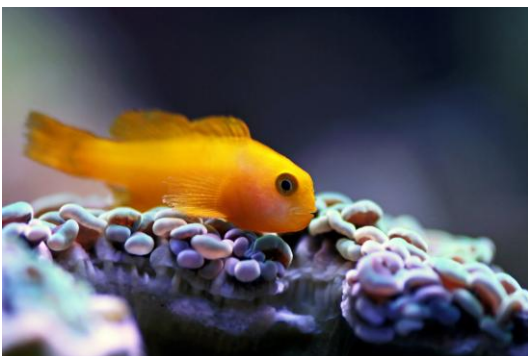
Vaak heeft de besmetting plaatsgevonden door het geven van besmet diepvriesvoer of levend voer. De infectie heeft vaak fatale gevolgen.

6 AANKOOP OF ADOPTIE

Gobies zijn mooie vissen, maar enige technische kennis over het opzetten en onderhouden van een tropisch zoutwateraquarium is zeker gewenst. Het levend steen en koraal voor een rifbiotoop aquarium zijn erg prijzig, hou dus rekening met de opstartkosten. Als je zoutwatergobies wilt gaan houden zijn er een aantal punten om over na te denken:

- Heb je een geschikt aquarium voor de soort die je wilt houden?
- Heb je de mogelijkheid om zout water te maken en de juiste waterwaarden te verkrijgen?
- Zijn de [medebewoners](#) in het aquarium geschikt?
- Kan er iemand de vissen verzorgen als je op [vakantie](#) bent?
- Kan je de vissen voor enkele jaren verzorgen?
- Weet je hoe je een aquarium moet [onderhouden](#)?
- Kan je maandelijks ongeveer 45 euro betalen voor elektriciteit, levend voer en onderhoud?

De meest populaire soorten zijn verkrijgbaar in aquariumspeciaalzaken. Wil je speciale soorten vissen, koop dan vissen aan

via een aquariumclub of een vereniging van liefhebbers. Koop alleen vissen die er gezond uitzien, met gladde vinnen, een heldere glans en blinkende ogen. Informeer je voorafgaand met welke soorten zoutwatergobies kunnen samenleven en met hoeveel je ze in een aquarium kan houden. Koop alleen vissen als je zeker weet hoe je ze moet verzorgen en dat ze in je aquarium passen. Als je bij een handelszaak koopt, dan is de consumentenwetgeving van toepassing en heb je een wettelijke garantie op de gezondheid van de dieren. Bepaalde koralen en vissen vallen onder de CITES-wetgeving. Je moet dan een papier van herkomst hebben en kunnen aantonen hoe je aan het dier komt. [Meer informatie over CITES.](#)

Wees kritisch en durf vragen te stellen. Als koper ben je verantwoordelijk voor een goede keuze. Koop geen zwakke of zieke dieren, want zo hou je foutieve handel in stand. Let goed op of de dieren geen verwondingen of vervormingen hebben. Als je verwaarloosde dieren opmerkt, dan kan je dit melden bij Dierenwelzijn Vlaanderen via het [Meldpunt verwaarloosde of mishandelde dieren](#).

7 KOSTEN

De maandelijkse kosten bedragen ongeveer 30 euro, inclusief het levend voer, de behandeling van het water en de hogere water- en elektriciteitsrekening.

De aankoop van het zoutwateraquarium en het toebehoren is een eenmalige investering en kost al snel enkele duizenden euro's. Een zeeaquarium met koralen is 25% duurder dan één zonder koralen.

pagina 11 van 11

Postadres

Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn